

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ - ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
(τάξεις: Α, Β, Γ)

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ/ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. *Αρχαία Ελληνική Γλώσσα*, Μπεζαντάκος Ν., Παπαθωμάς Α., Λουτριανάκη Ε. Χαραλαμπίδης Β., Α΄ Γυμνασίου 2017. Βιβλίο μαθητή.
2. *Αρχαία Ελληνική Γλώσσα*, Παπαθωμάς Α., Γαλάνη-Δράκου, Καμπουρέλλη Β. Λουτριανάκη Ε., Β΄ Γυμνασίου 2017. Βιβλίο μαθητή.
3. *Αρχαία Ελληνική Γλώσσα*, Μπεζαντάκος Ν., Αστουρακάκη Ε., Γαλάνη - Δράκου Χαραλαμπίδης Β, Γ΄ Γυμνασίου 2017. Βιβλίο μαθητή.
4. «*Αρριανού Αλεξάνδρου Ανάβαση*» 2017, Μπούρας Ν., Ναστούλης Κ., Σακελλαρίου Ν., Γ΄ Γυμνασίου. Βιβλίο μαθητή.

Σημαντικές Επισημάνσεις

Με τον ενδεικτικό προγραμματισμό που ακολουθεί, επιδιώκεται οι μαθητές/τριες:

- να αναζητούν σε ένα κείμενο τις χρονικές και αιτιακές σχέσεις, τον τόπο, τις μετοχικές και απαρεμφατικές φράσεις.
- να ωθηθούν, βαθμιαία, στη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο οργανώνεται το κείμενο.
- να προσεγγίζουν τα γλωσσικά φαινόμενα μέσα από την αναγνώρισή τους στα κείμενα.
- να ανιχνεύουν, για παράδειγμα, τη λειτουργία των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων μέσα στο κείμενο.
- να αναζητούν τις βασικές δομές της αρχαίας γλώσσας, εστιάζοντας σε όσα διαφέρουν από τη σύγχρονη.
- να δημιουργούν, με τη βοήθεια κατάλληλων ερωτήσεων, το διάγραμμα του κειμένου.
- να διορθώνουν τις ασκήσεις οι ίδιοι με τη βοήθεια των βιβλίων αναφοράς.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΤΟΥΣ/ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

1. Η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών φαινομένων είναι κειμενοκεντρική. Οι μαθητές/τριες έρχονται σε επαφή με την αρχαία γλώσσα μέσα από τα αρχαία κείμενα και με τρόπο διερευνητικό μαθαίνουν τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της γλώσσας. Κατά τη διδασκαλία ενδείκνυται οι μαθητές/τριες να φέρνουν μαζί τους και τα βιβλία αναφοράς (Γραμματική - Συντακτικό) και να τα χρησιμοποιούν, όταν και όπου χρειάζεται, με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται σκόπιμο ο/η εκπαιδευτικός να ενημερώνει από το προηγούμενο μάθημα τους/τις μαθητές/τριες ότι στο επόμενο θα πρέπει να έχουν μαζί τους το βιβλίο είτε της γραμματικής, είτε του συντακτικού, ανάλογα με το φαινόμενο που θα μελετήσουν μέσα στο κείμενο.
2. Σε κάθε ενότητα, θεωρείται σημαντικό η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών, ετυμολογικών και λεξιλογικών φαινομένων να συνδέεται με αναφορές και παραδείγματα στη νέα ελληνική (εφεξής: ν.ε.) γλώσσα. Επίσης, προτείνεται η πορεία από το γνωστό προς στο άγνωστο, από τη συγχρονία στη διαχρονία.
3. Τα ερμηνευτικά σχόλια των κειμένων αξιοποιούνται με φειδώ από τον/την εκπαιδευτικό, όπου κρίνεται απολύτως αναγκαίο.
4. Από το κεφάλαιο «Λεξιλογικά» διδάσκεται η 2^η και η 3^η στήλη του πίνακα, με έμφαση στις λέξεις που χρησιμοποιούνται και στη νέα ελληνική.
5. Από τις ασκήσεις του σχολικού εγχειριδίου συνιστάται να προτιμώνται αυτές που ζητούν αναγνώριση τύπων της αρχαίας ελληνικής (εφεξής: α.ε.) που δεν έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (με τη μορφή ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής, συμπλήρωσης κενών, αντιστοίχισης) και την παραγωγή τύπων που έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (με ασκήσεις μετασχηματισμού λέξεων εντός φράσεων ως προς τον αριθμό, τη φωνή, τον χρόνο, την πτώση). Οι προτεινόμενες ασκήσεις είναι ενδεικτικές. Οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν δικές τους ασκήσεις, στο πνεύμα όμως των οδηγιών του αναλυτικού προγράμματος. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να δώσουν δικές τους ασκήσεις ή/και να αξιοποιήσουν αυτές του σχολικού βιβλίου μέσα στην τάξη κατά την ώρα της διδασκαλίας.
6. Συνιστάται η διόρθωση των ασκήσεων να γίνεται στην τάξη από τους ίδιους τους μαθητές με αξιοποίηση και των βιβλίων αναφοράς (Γραμματική – Συντακτικό).
7. Η όποια αλλαγή στη σειρά διδασκαλίας των ενοτήτων ή υποενοτήτων έγινε για να διδαχθούν σε σχετικά κοντινό χρόνο ομοειδή γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα (π.χ. α΄, β΄ κλίση ουσιαστικών – Δευτερόκλιτα επίθετα), ώστε οι μαθητές/τριες να τα εμπεδώσουν καλύτερα.
8. Τα παράλληλα κείμενα αξιοποιούνται όπου κρίνει ο/η εκπαιδευτικός ότι είναι αναγκαίο για την εμπέδωση της ύλης. Τα προτεινόμενα στις οδηγίες είναι ενδεικτικά.

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Από το διδακτικό βιβλίο «Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου» των Ν. Μπεζαντάκου, Ε. Λουτριανάκη κ.ά, **δε θα διδαχθούν οι ενότητες 14-18**. Οι υπόλοιπες ενότητες θα διδαχθούν δύο (2) ώρες την εβδομάδα κατά την περίοδο “Σεπτεμβρίου-Μαΐου” ως ακολούθως:

ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΚΕΙΜΕΝΑ	ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΟ - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ, ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕ Σ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
1 ^η	<p>1. Να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες βασικά στοιχεία της ιστορίας της ελληνικής γλώσσας.</p> <p>2. Να καλλιεργηθεί σε ένα βαθμό αίσθηση οικειότητας προς την αρχαία ελληνική γλώσσα.</p> <p>3. Να αντιληφθούν οι μαθητές/τριες τη σχέση α.ε. και ν.ε. γλώσσας, παρατηρώντας τη διαχρονική εξέλιξη της μέσω των κειμένων.</p>	<p>- Δίνονται αποσπάσματα από κείμενα νεότερων μορφών της ελληνικής γλώσσας που ομοιάζουν στη δομή με τα αρχαία ελληνικά (καθαρεύουσα, αλεξανδρινή): 1. Ε. Ροΐδη, «Αθηναϊκοί περίπατοι», <i>Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας</i> (Α' Γενικού Λυκείου) - Βιβλίο Μαθητή. Βλ. Ψηφιακό σχολείο http://dschool.edu.gr/</p> <p>2. Γ. Βιζυηνού, «Το μόνον της ζωής του ταξείδιον», βλ. Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού http://www.snhell.gr/anthology/content.asp?id=307&author_id=74</p> <p>3. <i>Αγία Γραφή</i>, Λουκ. ι' 25-37 «Η παραβολή του καλού Σαμαρείτη», βλ. Αποστολική διακονία Εκκλησίας της Ελλάδος, www.apostoliki-diakonia.gr/bible/bible.asp</p> <p>- Διαβάζονται αποσπάσματα μέσα στην τάξη για μια πρώτη επαφή των μαθητών με παλαιότερες μορφές της ελληνικής γλώσσας.</p>	<p>Εισαγωγικά στην αρχαία ελληνική γλώσσα. Η καταγωγή του ελληνικού αλφαβήτου. Οι διάλεκτοι της αρχαίας ελληνικής (απλή αναφορά).</p>	<p>Σελ. 12: 1-5. Ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να αναγνωρίσουν λέξεις που τους είναι γνωστές και τύπους λέξεων άγνωστων σε αυτούς.</p>	3
2 ^η	<p>1. Να γνωρίσουν τα βασικά στοιχεία της</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 14 σχ. βιβλίου)</p>	<p>1. Πώς έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες. Απλή αναφορά στο πώς έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες.</p>	<p>Σελ. 16, 19.</p>	3

	<p>εκπαίδευσης των αρχαίων Αθηναίων και να τα συγκρίνουν με τη δική τους εκπαίδευση σήμερα.</p> <p>2. Να κατανοήσουν στοιχεία που αφορούν τη γραφή και την προφορά των αρχαίων Ελλήνων, καθώς επίσης και στοιχεία που αφορούν την ιστορία του ελληνικού αλφαβήτου.</p>	<p>- Προτείνεται να δοθεί η μετάφραση του κειμένου. Οι μαθητές/τριες παρακινούνται να τη συγκρίνουν με το αρχαίο κείμενο και να διακρίνουν την αναλυτικότητα του ν.ε. λόγου εν σχέσει με τον α.ε. λόγο.</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 15 αξιοποιούνται από τον/την εκπαιδευτικό μερικώς, με την επισήμανση συγκεκριμένων λέξεων που συναντούμε και στη ν.ε. γλώσσα, π.χ. καλός -ή -όν, αίσχρός -ά -όν κ.λπ.</p> <p>- Οι μαθητές/τριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου, αξιοποιώντας τις ερωτήσεις της σελ. 16.</p>	<p>2. Φθόγγοι και γράμματα.</p> <p>- Αναλυτική διδασκαλία σε συσχέτισμό με τη νεοελληνική γλώσσα.</p> <p>- Να εξηγηθεί στους/στις μαθητές/τριες ότι πρόκειται για γλώσσα που είχε εντελώς διαφορετική προφορά από τη σημερινή (προσωδία/μουσικότητα – δυναμική προφορά/τονικότητα).</p> <p>- Προτείνεται η αναφορά στη διαφορετική προφορά συγκεκριμένων γραμμάτων (η, υ, β, δ, γ, ζ), των διπλών συμφώνων, των μακρών και των βραχέων, των δίχρονων και των διφθόγγων.</p> <p>- Να εξηγηθεί ότι η ορθογραφία της ν.ε. γλώσσας διατηρείται για ιστορικούς λόγους.</p> <p>- Για τη διδασκαλία της ενότητας βλ. Πύλη για την ελληνική γλώσσα: http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/history/thema_08/index.html και τα σενάρια του αποθετηρίου «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=2241 http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=2256</p>		
3 ^η	<p>1. Να γνωρίσουν τις βασικές ασχολίες και τα επαγγέλματα των αρχαίων Αθηναίων και να τα συγκρίνουν με τα σημερινά επαγγέλματα.</p> <p>2. Να μάθουν να αναγνωρίζουν μέσα στο κείμενο τους τόνους και τα πνεύματα.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 20 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 21 αξιοποιούνται από τον/τη διδάσκοντα/διδάσκουσα μερικώς με την επισήμανση συγκεκριμένων λέξεων που συναντούμε και στη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>- Οι μαθητές/τριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου, αξιοποιώντας τις ερωτήσεις της σελ. 21.</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>- Κατά τη διδασκαλία της ετυμολογίας αφετηρία αποτελεί η ν.ε. γλώσσα.</p> <p>- Οι μαθητές/τριες διερευνούν πώς δημιουργούνται οι λέξεις και δίνονται γενικές πληροφορίες για την παραγωγή και τη σύνθεση, χωρίς λεπτομέρειες.</p> <p>– Οι μαθητές/τριες διαπιστώνουν τη διαφορά των πρωτότυπων λέξεων από τις σύνθετες με παραδείγματα από το κείμενο.</p> <p>2. Γραμματική.</p>	<p>Σελ. 21: 1, 2 Σελ. 23: 1-3 Σελ. 27: 1, 3, 4.</p>	4

	<p>3. Να μάθουν ότι η χρήση των τόνων καθιερώθηκε με την αλλαγή στην προφορά των φθόγγων.</p>	<p>- Προτείνεται διαγραμματική απεικόνιση του περιεχομένου του κειμένου με άξονα το υποκείμενο «Αθηναῖοι» (αναδεικνύονται οι συγκεκριμένες δραστηριότητες των Αθηναίων).</p>	<p>Τόνοι και πνεύματα.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αναλυτική διδασκαλία των τόνων και των πέντε βασικών κανόνων τονισμού σε αντιδιαστολή με τη ν.ε. γλώσσα. - Γίνεται σύντομη αναφορά στην οξεία, τη βαρεία και την περισπωμένη, για ποιο λόγο ονομάζονται έτσι κ.λπ. - Εξηγείται η χρήση των πνευμάτων και ο λειτουργικός ρόλος της δασείας στη σύνθεση λέξεων με παραδείγματα και από τη ν.ε. γλώσσα. <p>Τα παρεπόμενα των πτωτικών (των ρημάτων δίνονται σε άλλη ενότητα).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Γίνεται σύντομη παρουσίαση των μερών του λόγου και των παρεπομένων των πτωτικών σε συσχετισμό με τη νεοελληνική γλώσσα. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στη δοτική και στις επιβιώσεις της στη ν.ε. γλώσσα. - Αξιοποιείται ο πίνακας με τις στερεότυπες εκφράσεις της σελίδας 25. - Για τη διδασκαλία της ενότητας βλ. Πύλη για την ελληνική γλώσσα: http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/history/thema_08/in dex.html#toc005 		
4 ^η	<p>1. Να απολαύσουν μια φανταστική ιστορία που εκτυλίσσεται σε εξωτικούς τόπους και να τη συνδέσουν με δικά τους γνώριμα παραμύθια και ιστορίες.</p> <p>2. Να εξοικειωθούν με τον αρχαιοελληνικό λόγο</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 28 σχ. βιβλίου)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Προτείνεται να δοθεί η μετάφραση του κειμένου και να τη συγκρίνουν οι μαθητές/τριες με το αρχαίο κείμενο. - Συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με τη βοήθεια και των ερωτήσεων της σελ. 29. - Το δεύτερο παράλληλο κείμενο της 3^{ης} 	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>Εξηγείται η λειτουργία της παραγωγής ουσιαστικών από ουσιαστικά, χωρίς να ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες η απομνημόνευση των κατηγοριών (υποκοριστικά κλπ). Για αφόρμηση στη διδασκαλία μπορούμε να δώσουμε παραδείγματα από τη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Το άρθρο. Η β' κλίση των ουσιαστικών.</p>	<p>Σελ. 29: 1-3 σελ. 30: 1, 2 σελ. 32: 3, 4 σελ. 34: 1-5.</p>	4

	<p>μέσω της αναγνώρισης των κοινών στοιχείων με τον νεοελληνικό λόγο και ιδιαίτερα την β' κλίση.</p> <p>3. Να γνωρίσουν τη διαδικασία παραγωγής λέξεων στην α.ε. και να τη συσχετίσουν με τη ν.ε. γλώσσα.</p>	<p>ενότητας (σελ. 144) μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε για εμπέδωση της ύλης λόγω πληθώρας ουσιαστικών της β' κλίσης.</p>	<p>- Αναλυτική διδασκαλία του άρθρου και της β' κλίσης των ουσιαστικών σε συσχέτισμό με τη ν.ε. γλώσσα. Ομοιότητες/διαφορές.</p> <p>- Παραπέμπονται οι μαθητές/τριες στο κείμενο για να αναζητήσουν / αναγνωρίσουν τους τύπους της β' κλίσης των ουσιαστικών.</p> <p>(Σημ. Οι προσωπικές αντωνυμίες θα διδαχθούν παράλληλα με τη διδασκαλία του ρήματος στην επόμενη ενότητα.)</p>		
5 ^η και 4 ^η	<p>1. Να γνωρίσουν στοιχεία του αθηναϊκού βίου και των αγαθών της πόλης.</p> <p>2. Να μάθουν τον σχηματισμό του ρήματος στην οριστική ενεστώτα και μέλλοντα ε.φ. και τη λειτουργία του μέσα στην πρόταση (δηλαδή ότι χωρίς ρήμα δεν υπάρχει πρόταση).</p> <p>3. Να διαπιστώσουν τα κοινά και διαφορετικά στοιχεία με τη ν.ε. γλώσσα. (π.χ. μέλλοντα: λύσω / θα λύσω, αλλά και θα λύνω στη ν.ε.)</p> <p>3. Να μάθουν το σχηματισμό της οριστικής ενεστώτα του βοηθητικού ρήματος <i>εἰμί</i>.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 36 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Προτείνεται να δοθεί η μετάφραση του κειμένου. Το αρχαίο κείμενο θα χρησιμοποιηθεί για την υποστήριξη της διδασκαλίας του ρήματος.</p> <p>- Οι μαθητές/τριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με τη βοήθεια και των ερωτήσεων της σελ. 38.</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>Εξηγείται η λειτουργία της παραγωγής ουσιαστικών από ουσιαστικά (β' μέρος), χωρίς να ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες η απομνημόνευση των κατηγοριών (παρώνυμα κ.λπ.). Σκόπιμη η αναφορά στη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>- Τα παρεπόμενα του ρήματος (από 3^η ενότητα). Οι μαθητές/τριες καλούνται να εντοπίσουν μέσα στο κείμενο ιδίως το απαρέμφατο και τη μετοχή, ώστε να γίνει ιδιαίτερη αναφορά κατά τη διδασκαλία.</p> <p>- Διδασκαλία οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα ενεργητικής φωνής των βαρύτονων ρημάτων και οριστική ενεστώτα του ρήματος εἰμί. Οριστική μέλλοντα αφωνόληκτων βαρύτονων ρημάτων.</p> <p>- Εξηγούνται οι φθογγολογικές αλλαγές στον μέλλοντα των αφωνόληκτων ρημάτων.</p> <p>- Διδασκαλία των προσωπικών αντωνυμιών (από 4^η ενότητα).</p>	<p>Ενότητα 4^η, σελ. 35: 1, 2.</p> <p>Ενότητα 5^η σελ. 38: 1-3 σελ. 39: 1, 2 σελ. 41: 2 σελ. 43: 1-7.</p>	4
6 ^η	<p>1. Να αντιληφθούν τα μηνύματα του αισώπειου μύθου και να εκφράσουν</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 44 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Οι μαθητές/τριες μπορούν με τη χρήση των</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>- Εξηγείται η λειτουργία της παραγωγής ουσιαστικών από ρήματα, χωρίς να ζητείται από τους/τις</p>	<p>Σελ. 46: 1-4 Σελ. 47: 1, 2 Σελ. 49: 1, 2, 4</p>	4

	<p>τις προσωπικές τους απόψεις γι' αυτόν.</p> <p>2. Να μάθουν τον σχηματισμό της α' κλίσης των ουσιαστικών και να αναγνωρίζουν μέσα σε ένα κείμενο τους τύπους της α' κλίσης.</p> <p>3. Να αντιληφθούν τη διαφορά της α' κλίσης στη ν.ε. γλώσσα.</p>	<p>γλωσσικών σχολίων να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο.</p> <p>- Συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με τη βοήθεια και των ερωτήσεων της σελ. 46.</p>	<p>μαθητές/τριες η απομνημόνευση των κατηγοριών (το πρόσωπο που ενεργεί κλπ). Σκόπιμη η αναφορά στη ν.ε. γλώσσα και στις αλλαγές που γίνονται στον σχηματισμό κάποιων λέξεων (π.χ. ὁ γραφεύς/ο γραφέας, ὁ ἡγεμών/ο ηγεμόνας).</p> <p>2. Γραμματική. Α' κλίση των ουσιαστικών.</p> <p>- Με βάση το κείμενο διδάσκεται η α' κλίση των ουσιαστικών και επισημαίνονται ιδιαίτερα οι διαφορετικές καταλήξεις του θηλυκού στη γενική και δοτική. Οι μαθητές/τριες αναγνωρίζουν μέσα στο κείμενο τους τύπους της α' κλίσης.</p> <p>- Επισημαίνονται οι όμοιοι τύποι στις καταλήξεις στη ν.ε. γλώσσα (ώρα, πολιτεία) και οι διαφορετικοί (τράπεζα).</p> <p>- Ενισχυτικά για τη διδασκαλία της ενότητας βλ. στο αποθετήριο του «Πρωτέα» το σχετικό σενάριο: http://proteas.greek-language.gr/files/document/arxeia/zika_omorfia_ais_opos.doc</p>	Σελ. 51: 1-4.	
8 ^η (Η 7 ^η ενότητα θα διδασχθεί αμέσως μετά)	<p>1. Να κατανοήσουν την αξία της ατομικής πρωτοβουλίας μέσα από τον αιώπειο μύθο.</p> <p>2. Να κατανοήσουν τον σχηματισμό της κλίσης των δευτερόκλιτων επιθέτων και της δεικτικής αντωνυμίας.</p> <p>3. Να μάθουν να αναγνωρίζουν μέσα στο κείμενο τους τύπους των επιθέτων και των δεικτικών αντωνυμιών</p>	<p>Το κείμενο της άσκησης 5 (Μύθος του Αισώπου) (σελ. 67 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Οι μαθητές/τριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου, ιδιαιτέρως τη φράση «σύν Ἀθηνᾶ καί χεῖρα κίνει», που χρησιμοποιούμε και σήμερα.</p>	<p>1. Λεξιλογικός πίνακας.</p> <p>Ο πίνακας στη σελ. 63 διδάσκεται κανονικά.</p> <p>2. Ετυμολογικά.</p> <p>- Εξηγείται η λειτουργία της παραγωγής ουσιαστικών από επίθετα. Επισημαίνονται οι ομοιότητες στις καταλήξεις με τη ν.ε. γλώσσα πολλών παράγωγων λέξεων (δικαιοσύνη κ.ά.), αλλά και οι διαφορές (βαρύτης, μονάς κ.ά.).</p> <p>3. Γραμματική. Δευτερόκλιτα επίθετα.</p> <p>- Διδάσκονται τα δευτερόκλιτα επίθετα και εξηγείται ο τίτλος λόγω της όμοιας κλίσης των αρσενικών – ουδετέρων με τη β' κλίση και των θηλυκών με την α' κλίση.</p> <p>- Ζητείται η αναγνώριση των τύπων των επιθέτων</p>	<p>Σελ. 63: 2-4</p> <p>Σελ. 64: 1-2</p> <p>Σελ. 66</p> <p>Σελ. 67:1-5</p>	4

	<p><i>οὔτος, αὔτη, τοὔτο.</i></p> <p>4. Να κατανοήσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές της κλίσης στη ν.ε. γλώσσα.</p>		<p>μέσα στο κείμενο.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Οι μαθητές/τριες καλούνται να βρουν τους όμοιους τύπους στις καταλήξεις στη ν.ε. γλώσσα (καλός, ή, όν) και τους διαφορετικούς (ἔνδοξος, ον). - Διδάσκονται οι δεικτικές αντωνυμίες οὔτος, αὔτη, τοὔτο. 		
7 ^η	<p>1. Να έρθουν σε επαφή με ένα ιστορικό κείμενο, το οποίο, όμως, έχει μυθολογικά στοιχεία.</p> <p>2. Να εντοπίσουν στοιχεία της αρχαίας ελληνικής θρησκείας και να τα συνδέσουν με αντίστοιχα στην Οδύσεια του Ομήρου.</p> <p>3. Να αντιληφθούν το γραμματικό φαινόμενο της συλλαβικής και χρονικής αύξησης και της εφαρμογής του στους ιστορικούς χρόνους.</p> <p>4. Να μάθουν να αναγνωρίζουν μέσα στο κείμενο τους τύπους του παρατατικού και του αορίστου.</p> <p>3. Να εντοπίσουν τη διαφορά σχηματισμού της</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 52 σχ. βιβλίου)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Οι μαθητές/τριες μπορούν με τη χρήση των ερμηνευτικών και γλωσσικών σχολίων να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο. - Συζητούν με τη βοήθεια και των ερωτήσεων του σχολ. βιβλίου τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου του Αρριανού. - Ενδείκνυται η διαθεματική προσέγγιση με το μάθημα της Ιστορίας. 	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Απλή αναφορά στην παραγωγή ουσιαστικών από ρήματα. Επισήμανση ομοιοτήτων με τη ν.ε. γλώσσα. <p>2. Γραμματική. Η αύξηση.</p> <p>Οριστική παρατατικού – αορίστου ενερ. φωνής. και οριστική παρατατικού του εμί.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Εξηγείται ο σχηματισμός της αύξησης στους ιστορικούς χρόνους (παρατατικός – αόριστος) και επισημαίνονται οι ομοιότητες και οι διαφορές με τη ν.ε. γλώσσα (ότι δηλαδή στην α.ε. γλώσσα η αύξηση είναι πάντοτε σε όλα τα πρόσωπα, ενώ στην ν.ε. όχι). - Εξηγούνται οι φθογγολογικές αλλαγές στον αόριστο των αφωνόληκτων ρημάτων και οι ομοιότητες με τη ν.ε. γλώσσα. 	<p>Σελ. 54: 1-4 Σελ. 55: 2-4 Σελ. 56: 1, 2 Σελ. 58-59: 1, 2, 3, 5, 6.</p>	4

	αύξησης στη ν.ε. γλώσσα.				
9 ^η	<p>1. Να έρθουν σε επαφή με ένα ρητορικό κείμενο το οποίο χρησιμοποιεί άριστα τις τεχνικές του λόγου.</p> <p>2. Να προβληματιστούν πάνω στην έννοια των μεγάλων κατορθωμάτων και της υστεροφημίας.</p> <p>3. Να μάθουν το γραμματικό φαινόμενο του αναδιπλασιασμού ως βασικού μορφολογικού χαρακτηριστικού των συντελικών χρόνων.</p> <p>4. Να συνδέσουν το είδος του αναδιπλασιασμού της χρονικής και συλλαβικής αύξησης με την αύξηση στους ιστορικούς χρόνους.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 68 σχ. βιβλίου) Προτείνεται να δοθεί η μετάφραση του κειμένου και να γίνει νοηματική επεξεργασία του και, στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες να επεξεργαστούν το αρχαίο κείμενο με τη βοήθεια των γλωσσικών σχολίων.</p>	<p>1. Ετυμολογικά. - Απλή αναφορά στην παραγωγή ρημάτων με ενδεικτικά παραδείγματα. Επισήμανση ομοιοτήτων με τη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>2. Γραμματική. Ο αναδιπλασιασμός. Οριστική παρακειμένου και υπερσυντελικού βαρυτόνων ρημάτων ενεργ. φωνής. (Τα αφωνόληκτα δε θα διδαχθούν). - Εξηγείται το γραμματικό φαινόμενο του αναδιπλασιασμού, τα είδη του και πώς σχηματίζεται στον παρακείμενο και στον υπερσυντέλικο. - Οι μαθητές/τριες ανευρίσκουν παραδείγματα λέξεων στη ν.ε. γλώσσα με αναδιπλασιασμό (π.χ. μεμονωμένος, γεγονός κ.ά.)</p>	<p>Σελ. 70: 1-3 Σελ. 71: 1-3 Σελ. 72: 1-3 Σελ. 75: 1</p>	4
10 ^η	<p>1. Να έρθουν σε επαφή με τις σκέψεις του Σωκράτη για τη φιλία και να προβληματιστούν γενικά γύρω από το θέμα.</p> <p>2. Οι μαθητές/τριες μέσω της επανάληψης έχουν τη δυνατότητα να ξαναδούν τα μορφοσυντακτικά φαινόμενα και τη σχέση τους με τη ν.ε. γλώσσα, να λύσουν απορίες και με τον</p>	<p>1. Το κείμενο της ενότητας (σελ. 76 σχ. βιβλίου) Το κείμενο δίνεται σε μετάφραση. Για τη διδασκαλία της ενότητας βλ. στο αποθετήριο του «Πρωτέα» το σχετικό σενάριο: http://proteas.greek-language.gr/files/document/arxeia/lazaridou_filia.doc</p> <p>2. Το κείμενο της άσκησης 11 (Πλάτων, Πρωταγόρας 325c-d) (σελ. 81 σχ. βιβλίου) Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για επανάληψη στα μορφοσυντακτικά φαινόμενα.</p>	<p>Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην εμπέδωση της ύλης με ασκήσεις αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών κ.ά., αλλά κυρίως αναγνώρισης μέσα στο κείμενο ιδίως των τύπων που συνάντησαν για πρώτη φορά στη γλώσσα, όπως είναι η δοτική.</p>	<p>Σελ. 79: 1,2,4. Σελ. 80-81: 1-5, 7-9 Εναλλακτικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπλουτισμένες με περισσότερα ερωτήματα η 2^η και 11^η άσκηση.</p>	3

	τρόπο αυτό να εμπεδώσουν τη διδαγμένη ύλη.				
11 ^η	<p>1. Να κατανοήσουν την αξία της αγάπης προς τα ζώα και της σχέσης που δημιουργείται από αυτήν.</p> <p>2. Να γνωρίσουν τη βασική δομή της πρότασης της α.ε. γλώσσας, συνδέοντάς την με τη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>3. Να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν σε ένα πρώτο βασικό επίπεδο την απλή πρόταση μέσα στο κείμενο.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 82 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Οι μαθητές/τριες μπορούν με τη χρήση των ερμηνευτικών και γλωσσικών σχολίων να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο.</p> <p>- Συζητούν με τη βοήθεια και των ερωτήσεων του σχ. βιβλίου τις ιδέες του κειμένου του Αρριανού.</p> <p>- Ενδείκνυται διαθεματική προσέγγιση με το μάθημα της Ιστορίας.</p>	<p>1. Ετυμολογικά. Το κεφάλαιο αυτό δε θα διδαχθεί.</p> <p>2. Σύνταξη.</p> <p>- Με παραδείγματα μέσα από το κείμενο διδάσκεται η δομή της απλής πρότασης και επεξηγείται η ορολογία [υποκείμενο / ονοματική φράση (ΟΦ) – κατηγορημα / ρηματική φράση (ΡΦ)].</p> <p>- Η διδασκαλία συνδέεται και με αντίστοιχα παραδείγματα από τη ν.ε. γλώσσα.</p>	<p>Σελ. 84: 1-3. Σελ. 85: 2,3. Σελ. 88-89: 1-8.</p>	4

12 ^η (μόνο το Γ2), 13 ^η	1. Να κατανοήσουν την αξία της φιλίας στις ανθρώπινες σχέσεις. 2. Να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες τις ιδιαίτερες μορφές του απαρεμφάτου και της μετοχής και της ξεχωριστής λειτουργίας στους στην α.ε. γλώσσα.	Το κείμενο της 13^{ης} ενότητας (σελ. 98 σχ. βιβλίου) - Οι μαθητές/τριες μπορούν με τη χρήση των ερμηνευτικών και γλωσσικών σχολίων να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο. - Συζητούν με τη βοήθεια και των ερωτήσεων του σχ. βιβλίου τις ιδέες του κειμένου. - Είναι δυνατόν να αξιοποιηθεί για συζήτηση το ρητό για τη φιλία στη σελ. 105. Σημ. Το κείμενο της ενότητας 12 δε διδάσκεται.	1. Ετυμολογικά. Το κεφάλαιο των ενοτήτων δε διδάσκεται. 2. Δε διδάσκεται ο λεξιλογικός πίνακας της 12 ^{ης} ενότητας, σελ. 92, αλλά αυτός της 13 ^{ης} ενότητας, σελ. 100. 3. Σύνταξη. - Διδάσκουμε τα είδη των προτάσεων, χωρίς να επιμείνουμε ιδιαίτερα (ενότητα 12 ^η , σελ. 96). Επισημαίνονται οι ομοιότητες στη ν.ε. γλώσσα. - Αναφερόμαστε στη συντακτική λειτουργία του απαρεμφάτου και της μετοχής στην πρόταση, χωρίς να υπεισέλθουμε σε ανάλυση (ενότητα 13 ^η , σελ. 103-104). 4. Γραμματική. - Διδάσκουμε την ιδιαιτερότητα της μορφής του απαρεμφάτου και της μετοχής σε σχέση με τη ν.ε. γλώσσα. - Εξηγούμε την απουσία του απαρεμφάτου στη ν.ε. γλώσσα και τις επιβιώσεις του (π.χ. Το δούναι και το λαβείν κ.λπ.) - Εξοικειώνονται οι μαθητές/τριες να αναγνωρίζουν μέσα στο κείμενο τους τύπους των χρόνων της οριστικής ενερ. φωνής του απαρεμφάτου και της μετοχής.	Σελ. 100: 1-4, 1,2. Σελ. 105: 1-3, 6	4
ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ / ΕΜΠΕΔΩΣΗ			Αφιερώνεται χρόνος για επανάληψη / εμπέδωση της διδαχθείσας ύλης.		3
Οι ενότητες 14 – 18 δε διδάσκονται					
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών					48
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ					
Με τη διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας επιδιώκεται να:					

α) εξοικειωθούν οι μαθητές με τον αρχαίο ελληνικό λόγο και να:

- Αντιληφθούν τις διαλεκτικές διαφορές της α.ε. και να τις συγκρίνουν με τις αντίστοιχες της ν.ε.
 - Εξοικειωθούν με τα γραφικά σύμβολα και τα βασικά χαρακτηριστικά της α.ε. στο φωνολογικό επίπεδο
 - Αντιληφθούν την αξία της δασείας, τόσο για την α.ε. όσο και για ορισμένες σύνθετες και παράγωγες λέξεις της ν.ε.
 - Αντιληφθούν σε έναν πρώτο βαθμό τις επιβιώσεις στη συγχρονία προγενέστερων φάσεων της ελληνικής γλώσσας
 - Αναγνωρίζουν απλές δομές στο αρχαίο κείμενο, αντίστοιχες με εκείνες της ν.ε. (υποκείμενο/ΟΦ – κατηγορημα/ΡΦ)
 - Διαπιστώσουν πώς σχηματίζονται οι λέξεις της α.ε. μέσα από τη διαδικασία της παραγωγής
 - Διαπιστώσουν ομοιότητες και διαφορές στο σημασιολογικό επίπεδο της α.ε. και της ν.ε. γλώσσας
 - Μάθουν να αναγνωρίζουν μέσα στο κείμενο:
 - Τους τύπους των ουσιαστικών και επιθέτων της Α' και Β' κλίσης και ιδιαιτέρως τη δοτική
 - Τους τύπους των χρόνων της οριστικής ε.φ. των βαρυτόνων ρημάτων και ιδιαιτέρως τους τύπους του παρακειμένου, όπου παρουσιάζεται το φαινόμενο του αναδιπλασιασμού
 - Τα απαρέμφατα και τις μετοχές, τα οποία εμφανίζονται στη ν.ε. γλώσσα με διαφορετική μορφή
 - Τους τύπους των προσωπικών αντωνυμιών και των δεικτικών αντωνυμιών *οὗτος, αὕτη, τοῦτο* και να τους συνδέουν με την κλίση του ρήματος
- β) Να εξοικειωθούν με απλά και ενδιαφέροντα κείμενα των παλαιότερων μορφών της γλώσσας μας και να μπορούν να τα κατανοήσουν, απαντώντας σε ερωτήσεις κατανόησής τους.
- γ) Να κινηθεί το ενδιαφέρον τους για τον ελληνικό πολιτισμό.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΤΟΥΣ/ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

1. Στην αρχή της σχολικής χρονιάς και μέσα στις δύο πρώτες εβδομάδες από την έναρξη των μαθημάτων συνιστάται οι εκπαιδευτικοί να προβούν σε **διαγνωστική αξιολόγηση** μέσω δοκιμασίας-τεστ (δοκιμασίας επιπέδου), διάρκειας μίας (1) διδακτικής ώρας, που επιτρέπει τον προσδιορισμό των προϋπαρχουσών γνώσεων, αλλά και των ελλείψεων – κενών, ώστε να προσαρμόσουν κατάλληλα τη διδασκαλία. Το διαγνωστικό τεστ διεξάγεται χωρίς προειδοποίηση των μαθητών/τριών και δε λαμβάνεται υπόψη στην αξιολόγηση της επίδοσής τους. Για την επανάληψη και κάλυψη των κενών είναι σκόπιμο οι εκπαιδευτικοί να αξιοποιούν κάθε κείμενο.
2. Κρίνεται σημαντική η αξιοποίηση των κειμένων του *Επιμέτρου* (παράλληλων κειμένων), προκειμένου οι μαθητές/τριες να κατανοήσουν βαθύτερα το περιεχόμενο του κειμένου αναφοράς, το αξιακό σύστημα που αυτό προβάλλει, καθώς και το ιστορικοκοινωνικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται.
3. Η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών φαινομένων είναι κειμενοκεντρική. Οι μαθητές/τριες έρχονται σε επαφή με την αρχαία γλώσσα μέσα από τα αρχαία κείμενα και με τρόπο διερευνητικό μαθαίνουν τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της γλώσσας. Κατά τη διδασκαλία